

Wniosek

posła Dra Makucha i towarzyszy w sprawie rozdziału powiatu Buczacz na dwa powiaty Buczacz i Uście zielone i w sprawie kreowania c. k. Starostwa w miejscowości Uście zielone.

Polityczny powiat Buczacz, to stanowczo największy terytoryalny powiat w Galicyi! W jego skład wchodzi aż 86 gmin, których ludność wynosi 123.704 według stanu mieszkańców z 31. grudnia 1905, która to liczba do tej pory rozumie się, znacznie się powiększyła, tak, że teraz powiat buczacki musi liczyć ponad 125 tysięcy głów. O obszarze ziemi, należącej do powiatu Buczacz, można sobie wyrobić pojęcie, kiedy linia powietrzna z zachodnich krańców tego powiatu do wschodnich wynosi 50 km, a z północy na południe 46 km.

Na ten administracyjny powiat składa się trzy powiaty sądowe, a to: Buczacz, Monasterzyska, Potok złoty, a te powiaty sądowe tak wielkie, że jeszcze ponadto w dwóch miejscowościach, a to Uście zielone i Jazłowiec muszą się odbywać roki sądowe.

Na jaką niedogodność narażoną bywa ludność, można sobie przedstawić, że ze wsi Trościaniec do Buczacza jest ponad 47 km drogi!

Rzecz jasna, że i urzędowanie w tak ogromnym powiecie nie może się odbywać prawidłowo.

I tak wsie w okręgu Uścia zielonego leżą całkiem za oczyma c. k. Starostwa Buczacz i dla wielkiego oddalenia wprost niemożliwą jest rzeczą należycie je administrować.

Nie dziw, że terażniejszy c. k. Starosta w Buczaczu, mimo tego że parę lat tam ustanowiony, jeszcze ani krokiem nie był w okolicy Uścia zielonego. Tak ze względu na ulżenie administracji jak i dla wygody ludności, okazuje się rzeczą konieczną rozdzielić administracyjny powiat Buczacz na dwa powiaty.

To jest pięknym postulatem i dobroci administracji i potrzeb ludności. Ostatnimi czasy wyłoniły się starania, żeby buczacki administracyjny powiat w ten sposób podzielić, by miasteczko Monasterzyska zrobić siedzibą nowego c. k. Starostwa. Lecz taki podział powiatu byłby bardzo nieracjonalny i miałby na względzie chyba tylko egoistyczne interesy miasteczka Monasterzyska, ale nie faktyczne potrzeby ludności.

A to prosto z tej przyczyny, że Monasterzyska oddalone od Buczacza wszystkiego 17 km., otóż jakby poprowadzić granicę powiatu między Monasterzyskami a Buczaczem, to wypadłaby ona na 8 km. to znaczy, że wschodnia część ewentualnego powiatu Monasterzyska wynosiłaby wszystkiego 8 km. a zato zachodnia granica tego ewentualnego powiatu, obejmującego najdalej na zachód wysunięte wsie obecnego powiatu buczackiego, wynosiłaby 30 km., to znaczy, że Monasterzyska wcale nie leżą w środku tego nowego, utworzyć się mającego powiatu. Natomiast miasteczko Uście zielone leży jak raz po środku zachodniej części powiatu Buczacz i przeto najlepiej nadaje się na siedzibę c. k. Starostwa, które miałyby być utworzonym z zachodniej części obecnego powiatu Buczacz.

Oprócz gmin, jakie teraz należą do powiatu Buczacz, trzebaby dołączyć do nowoutworzonego administracyjnego powiatu Uście zielone, wsie: Petryłów, Nowosiółki i Lipę, które obecnie należą do powiatu Tłumacz, lecz z nim bardzo źle połączone, ponieważ oddzielone od Tłumacza Dniestrem, który bardzo często tworzy nieprzepartą przeszkodę komunikacji, a te wsie oddalone od Uścia zielonego tylko Petryłów 8 km., Nowosiółka 9¹/₂ km., Lipa 10 km. Nadto należałoby od powiatu administracyjnego Stanisławów oddzielić gminy Jezioro, oddalone od Uścia zielonego 5 km., Kończaki nowe 8 km., Kończaki stare 9¹/₂, Tumierz 8 km. Delejów 9 km. Łany 13 km, Maryampol 8 km. Wołczków 7 km., wszystkie te gminy oddalone teraz od swego Starostwa w Stanisławowie więcej jak 40 km. a nadto oddzielone rzeką Dniestrem, ponieważ leżą na północy od jego koryta a Stanisławów na południe.

Z powiatu podhajeckiego należałoby wydzielić gminy Zawadówkę, Korzowę, Toustobaby, Horożankę, Byszów, ponieważ wszystkie leżą w kole Uścia zielonego, kole, którego promień nie przechodzi 2 mil albo 15 km.

W ten sposób należałoby utworzyć nowy okręg administracyjny z siedzibą c. k. Starostwa w Uściu zielonym, do którego weszłyby następujące gminy:

I. z teraźniejszego powiatu Buczacz: 1. Uście zielone, 2. Międzygórze, 3. Trościańce, 4. *Jarharów* 5. Baranów, 6. Krasiejów, 7. Zawadów, 8. Korościatyn, 9. Huta nowa, 10. Huta stara, 11. Wyczulki, 12. Łazarówka, 13. Niskołyzy, 14. Komarówka, 15. Bobrowniki, 16. Ladzkie, 17. Łuka.

II. Z teraźniejszego powiatu Tłumacz: 1. Petryłów, 2. Nowosiółka, 3. Lipa.

III. Z teraźniejszego powiatu Stanisławów: 1. Jezioro, 2. Tymierz, 3. Delejów, 4. Byszów, 5. Kończaki nowe, 6. Kończaki stare, 7. Łany, 8. Wołczków, 9. Maryampol.

IV. Z obecnego powiatu Podhaje: 1. Zawadówka. 2. Korzowa, 3. Toustobaby, 4. Horożanka.

W ten sposób powstałby nowy powiat administracyjny z siedzibą c. k. Starostwa w Uściu zielonym, do którego należałoby do 33 gmin.

Południową granicę tego powiatu stanowiłaby rzeka Dniestr; wschodnią linia Podhaje-Monasterzyska-Niżniów; północną linia Horożanka-Zawadówka-Huta nowa-Kowalówka; z zachodnią linia Byszów-Delejów-Łany-Maryampol. Terytorium tego powiatu tworzyłoby półkole od brzegów Dniestru Maryampol do brzegów Dniestru Lipa, promień tego półkola wynosiłby 15 km., otóż do najdalszej miejscowości, która weszłaby w ten powiat, linią powietrzną byłoby wszystkiego 15 km. a drogą 20 km.

Nadto Uście zielone tworzy już teraz dla całego wymienionego terytorium centrum handlowe; ze wszystkich wymienionych miejscowości zjeżdżają się ludzie co czwartku na jarmark do Uścia zielonego.

Co do komunikacyi, to wsie Zadarów, Krasiejów, Korościatyn, Komarówka, Łazarówka, Niskołyzy, Łuka, Petryłów Nowosiółka, Łupa, Trościańce, Maryampol, Wołczków, Łany, a po części Tumierz i Delejów, połączone z Uściem zielonem bitym gościńcem, a nadto projektowany jest gościńiec, który połączyłby jeszcze gminy: Międzygórze, Jeziorko, Kończaki stare i nowe i Horożankę z Uściem zielonem,

Z tych naprowadzonych przyczyn Uście zielone nadaje się jak najlepiej na siedzibę nowego c. k. Starostwa.

Przeto Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie przystąpił do rozdziału politycznego powiatu Buczacz na dwa powiaty i siedzibą nowego c. k. Starostwa zrobiło miasteczko Uście zielone.

Wnioskodawca :

Makuch, w. r.

T. Staruch, Dumka, Kiweluk, Sandulak, Kurowiec, Skwarko, Sodomra, A. Staruch, Winniczuk, Korol, Kryswaty, Oleśnicki, Myroniuk-Zajaczuk, Hańczakowski.

